

Planprogram för

Strandenområdet

Mora, Mora kommun, Dalarnas län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

juni
2016

Anonymiserad webbversion

Hur samrådet har bedrivits

Förslaget till planprogram har varit utsänt för samråd från den 1 april till den 13 maj 2016.

Remissinstanser, kända sakägare och närboende har givits möjligheter att lämna synpunkter på planprogrammet genom utskick om samrådsinbjudan per post – eller e-post samt annonsering i Mora Tidningen, Falu Kuriren och Dalademokraten den 1 april 2016. Samrådshandlingarna har varit utställda på Stadsbyggnadsförvaltningen och på kommunens webbplats.

Inkomna yttranden under samrådstiden

Statliga yttranden

- S.1 Länsstyrelsen Dalarnas län, 2016-05-11
- S.2 Lantmäteriet, 2016-05-16
- S.3 Polismyndigheten, 2016-05-10
- S.4 Trafikverket, 2016-05-13

Kommunala yttranden

- S.5 Nodava, 2016-04-12
- S.6 Mora Orsa Miljönämnd, 2016-05-02
- S.7 Kulturnämnden, 2016-05-13
- S.8 För- och grundskolenämnden, 2016-05-13

Yttranden från övriga

- S.9 [REDACTED], 2016-04-06
- S.10 [REDACTED], 2016-04-21
- S.11 Vasaloppet, 2016-04-26
- S.12 Telia Sonera, 2016-05-02
- S.13 Hyresgästföreningen, 2016-05-12
- S.14 SRF Ovansiljan, 2016-05-13
- S.15 Mora hembygdslag, 2016-05-13

Sammanfattning och kommentarer till inkomna synpunkter

Nedan återges och kommenteras inkomna synpunkter. De skriftliga yttrandena är diarieförda och finns på Stadsbyggnadsförvaltningen Mora Orsas planavdelning.

S.1 Länsstyrelsen Dalarnas län

”Samråd om detaljplaneprogram för Strandenområdet i Mora tätort i Mora kommun

Länsstyrelsen har för samråd mottagit rubricerat detaljplaneprogram, daterad i februari 2016.

Mora kommun presenterar ett ambitiöst och genomtänkt planprogram för att utveckla och gestalta planområdet.

Planprogrammet ligger inom föreslaget området av riksintresse för kulturmiljövård (Mora tätort). Mora kyrka och Prostgården utgör inom detta föreslagna riksintresse två centrala objekt med höga kulturhistoriska värden. Det senare ligger även inom programområdet.

Mora kyrka har sedan lång tid tillbaka varit ett landmärke i Mora. Det är därför viktigt att nytillkommande byggnad som planeras intill Rosa huset och som enligt handlingarna avses bli ett nytt landmärke, inte på något sätt konkurrerar med kyrkan.

Den nya kulturbyggnaden planeras endast 15 meter från vägbanan som är rekommenderad led för farligt gods. Behovet av fördjupad riskanalys för farligt gods som transporteras på väg och järnväg tas upp i planprogrammet på sidorna 12, 34 och 37 för nybyggnad av kulturbyggnaden vars användning beskrivs på sidan 24. Av planförslagets illustrationer framgår att byggnadsarean kan komma att vara i storleksordningen 350 – 400 m² med en byggnadshöjd som rymmer två våningar åtminstone på delar av byggnadens area. Det kan bli fråga om lokaler som samtidigt kan användas av ett stort antal personer.

Om denna etablering ska vara möjlig behöver en kvantitativ riskanalys genomföras. Utifrån denna analys behöver fysiska byggnadstekniska skyddsåtgärder säkras i kommande detaljplan.

Upplysningsvis kan nämnas att det finns fler möjligheter att ta hand om förorenad mark av det slag som anges i planprogrammet. På sidan 12 och 37 står det att det kan finnas förorenad mark i form av bland annat asfalt eller rivningsmaterial och att det därför inte går att frakta bort massorna och placera de någon annanstans. Det går att använda massor på annan plats, förutsatt att man vet vad massorna innehåller. Vägledning finns i till exempel Naturvårdverkets rapport ”Avfall för anläggningsändamål”.

Lite småsynpunkter per e-post.

”Alla namn som nämns i texten bör återfinnas på någon karta t ex beskrivning under rubriken bebyggelse på sidan 12.

En kommande kvantitativ riskanalys får naturligtvis anpassas efter den faktiska byggrätten som kommer att föreslås i kommande detaljplan.”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar

Den föreslagna nya kulturbyggnaden öster om Rosa huset föreslås kunna fungera som en målpunkt och entré till Mora för besökare som kommer österifrån. Kulturbyggnaden föreslås gestaltas på ett sådant sätt att det inte riskerar att konkurrera med befintlig

bebyggelse på och i närheten av gamla Strandens skolområde. Planprogrammet kompletteras med en mening på sidan 22, om att *gestaltningen av den nya kulturbyggnaden bör utföras på ett sådant sätt att den inte konkurrerar med Mora kyrka.*

Den inritade kvadraten som föreställer den nya kulturbyggnaden i illustrationen är bara ett förslag på en lämplig lokalisering. I planprogrammet framkommer det inte hur stor eller hög den nya kulturbyggnaden kan bli. I samband med en detaljplaneläggning av gamla Strandens skolområde ska en kvantitativ riskanalys genomföras. Utifrån analysen kommer fysiska byggnadstekniska skyddsåtgärder säkras för att minimera risken av störningar från väg 70 och väg 45, som är rekommenderade leder för farligt gods. Planprogrammet kompletteras med en mening på sidan 39, om att *en kvantitativ riskanalys ska genomföras om en framtida detaljplan redovisar en byggrätt i aktuellt läge.*

Meningen om förorenad mark under rubriken ”Möjliga risker och störningar” på sidan 39 i planprogrammet ändras till följande: *hanteringen av eventuell förorenad mark ska beaktas vidare i efterföljande detaljplan.* Planprogrammet kompletteras även med en mening på sidan 39 om att *vidare undersökningar av fyllnadsmassorna på området ska genomföras i samband med efterföljande detaljplaneläggning.*

Planprogrammet kompletteras med en lokaliseringsskarta på sidan 13 under rubriken ”Området idag”, med bland annat gatunamn och kulturhistoriskt betydelsefulla byggnader utmarkerade.

S.2 Lantmäteriet

”Samråd avseende Planprogram för Strandenområdet

Rubricerat planprogram är aktuellt för samråd. Lantmäteriet har inga synpunkter på förslaget.”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Inga kommentarer

S.3 Polismyndigheten

”Polis har tagit del av aktuellt förslag till planprogram för Strandenområdet i Mora kommun, dnr: MK BN 2015/00007 213.

Ingen erinran till förslaget.”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Inga kommentarer

S.4 Trafikverket

”Samråd gällande planprogram för Strandenområdet, Mora kommun

Trafikverket arbetar med att ta fram vägplaner inom ramen för projekt genomfart Mora med fokus på att öka trafiksäkerheten, tillgängligheten och framkomligheten av alla typer av transporter och oskyddade trafikanter. Området vid Strandens skola är därför strategiskt ur många aspekter. Generellt gäller hänsynstagande till buller och riskavstånd för farligt gods. Trafikverket hänvisar i övrigt till länsstyrelsens yttrande till planprogrammet.

Trafikverket anser också att vägområdet för väg E45 samt väg 70 inte ska omfattas av detaljplanen. Trafikverket står inte för några kostnader om detaljplanen måste ändras i ett

senare skede, därför är det viktigt att detaljplanen samt övriga åtgärder synkroniseras med projekt genomfart Mora.”
<p>Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer</p> <p>Planprogrammet visar på förvaltningens vision och förslag om hur trafiksituationen skulle kunna lösas vid gamla Strandens skolområde. Ett planprogram är inte juridiskt bindande. I samband med detaljplaneringen av området ska Trafikverkets åsikter tas i beaktning.</p>
<p>S.5 Nodava</p> <p>”Yttrande över planprogram för Strandenområdet MK BN 2015/0007</p> <p>Det finns befintliga ledningar i Strandenområdet som har försörjt skolområdet med vatten och avlopp. När området skall bebyggas igen måste man se över vilka ledningar som skall bevaras, tas bort eller uppgraderas. Det finns bl.a. ett stråk med ledningar som sträcker sig från Älvgatan (öster om Rosa huset) till Vasagatan (väster om den rivna skolbyggnaden) som kan påverka placeringen av en eventuell ny kulturbyggnad. Dagvattenavledningen från området måste ses över för att säkerställa att det befintliga dagvattennätet inte blir överbelastat. Åtgärdas genom fördröjning förslagsvis.”</p>
<p>Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer</p> <p>Planprogrammet kompletteras med ett stycke på sidan 12, om att dagvattenledningarna i området ska ses över för att säkerställa det befintliga dagvattennätet. Frågan ska beaktas i efterföljande detaljplan.</p>
<p>S.5 Mora Orsa miljönämnd</p> <p>”Yttrande över planprogram för Strandenområdet, Mora kommun</p> <p>Miljönämnden beslutar att tillstyrka upprättat förslag till planprogram för Strandenområdet.</p> <p>Miljönämnden bedömer att upprättat förslag över planprogram för Strandenområdet är förenlig med 3, 4 och 5 kap. miljöbalken.”</p>
<p>Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer</p> <p>Ingen kommentar</p>
<p>S.6 Kulturnämnden</p> <p>”Synpunkter på förslag till nytt planprogram för Strandens skolområde, Mora kommun, Dalarnas län.</p> <p>Området runt Gustav Vasastatyn, kv Klockgropen, har högt kulturhistoriskt värde för tätorten med tanke på områdets långa historia som administrativt centra för kyrkan och socknen, dess koncentration av skolverksamhet ända från 1600-talet och som knutpunkt för Moras långa marknadstraditioner. Lämningar som minner om platsens historia (AH Westerbergs handelsbod, gamla telegrafan samt Gustav Vasastatyn) bör förbli oförvanskade och behandlas med varsamhet och inkorporeras i den nya utformningen på ett lämpligt sätt. Handelsboden och telegrafan är upptagna som kulturhistoriskt värdefulla i rapporten ”Kulturmiljöer i Mora” i klass II vilket innebär att byggnaderna är av stort kulturhistoriskt intresse, lokalt såväl allmänt och deras bevarande anses väsentligt.</p> <p>På grund av platsens höga värden för både kulturmiljön och besöksnäringen är det mycket viktigt att den nya utformningen håller en hög kvalitet i såväl utformning som materialval och att man är mån om att hitta en arkitekt av hög kvalitet för uppgiften.</p>

Hårdgjorda ytor bör i detta fall bestå av natursten, företrädesvis sandsten av den typ som redan finns platsen. Absolut inte asfalt.

Det är mycket angeläget att det strategiskt viktiga områdets nya utformning är representativt och samspelar med resten av omgivningen för att skapa en vacker och attraktiv infart till Mora”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Förvaltningen instämmer om att kulturmiljön och besöksnäringen är viktiga att beakta i eventuell efterföljande detaljplanering. Utformningen av gamla Strandens skolområde ska hålla en hög arkitektonisk kvalitet. Området runt Gustav Vasastatyn ska bevaras och värnas. Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen på och runt planområdet bör inte påverkas av de föreslagna förändringarna av området.

Den eventuella nya kulturbyggnaden bör ha en hög arkitektonisk kvalitet för att kunna bidra till platsens lokala gestaltning och värdefulla kulturmiljö. Kulturbyggnaden föreslås fungera som ”ett skyltfönster” till Mora österifrån och som en ny målpunkt.

De hårdgjorda ytorna föreslås i huvudsak bestå av någon form av marksten. Planprogrammet kompletteras med en mening om att *de hårdgjorda ytorna föreslås bestå av någon form av marksten*. Markbeläggningen på gamla Strandens skolområde kan komma att utredas vidare i ett gestaltungsprogram som är kopplat till detaljplanearbetet.

Slutligen instämmer förvaltningen om att det är betydelsefullt att områdets nya utformning är representativ och samspelar med resten av omgivningen för att skapa en vacker infart till Mora.

S.7 För- och grundskolenämnden

För- och grundskolenämnden ser positivt på att gång- och cykelvägar beaktas och att det finns en ambition att använda belysning för att förstärka känslan av trygghet. Många av kommunens elever trafikerar flitigt gång- och cykelvägar i området så att säkerhetsaspekten är viktig. Ytterligare ett plus vore om tillgängligheten till Strandenområdet för gång- och cykeltrafikanter skulle också kunna öka om cykelvägen norr och söder om bangården anslöts till varandra, till exempel genom en gång- och cykeltunnel under Vasagatan/Strandgatan.

För- och grundskolenämnden har inget att erinra under förutsättning att inte säkerhet när det gäller gång- och cykelvägar till förskolor och skolor påverkas till det sämre.”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Förvaltningen instämmer om att det är viktigt att inte säkerheten på gång- och cykelvägar till och från förskolor och skolor påverkas till det sämre. I planprogrammet föreslår förvaltningen en gång- och cykeltunnel under Vasagatan/Strandgatan som ska fungera som en säker passage mellan östra och västra Mora.

S.7

”Beh. Planprogrammet för Strandenområdet

Jag har inte tittat på förslaget ännu, men reflekterar ändå över planerna. Det kan väl inte vara meningen att skapa en offentlig plats för större evenemang ytterligare. Det finns ju redan en

”GRUSÖKEN” (Cirkusplatsen) och hur många gånger används den? 2 Cirkusbesök!! Mora Marknad behöver nog inte större plats. Ett tivolibesök kan väl också vara nere på cirkusplatsen.

Nej gamla skoltomten är alltför fint för att bli ännu en grusöken. Förslaget säger en ny ”kulturbyggnad” vid Rosa huset. Vad skulle denna inrymma? Men på den planerade offentliga platsen borde väl istället byggas ett par HÖGHUS PÅ 5-6 VÅNINGAR. Kommunen har ju ont om mark i centrala Mora. Om inte hyreshus skulle passa dem som bestämmer så kan man ju istället bygga några äldreboenden, så pensionärerna slapp förvisas nästan till VATTNÄS, där hustätheten är nästan obefintlig. Pensionärerna vill också bo i centrum och gå till affären och träffa folk. Jag vet att VASALOPPET gärna vill hyra området för en billig peng, men de kan väl lika bra ha sina evenemang på KAJEN eller?

Eventuell byggnation på Kajen verkar väl omöjlig med eventuell risk för framtida översvämningar.

Jag ber om ursäkt om ni har svårigheter att läsa min skrivstil, men jag är 85+ år och behärskar ingen annan kommunikation.

Som sagt det omdiskuterade området är för fint för att ligga i träda hela året utom vid Vasaloppet och TIVOLI-besök.

Vad räknar ni med för ”större evenemang” och ”spontana aktiviteter”?

Det finns inga klubbar eller enskilda, som orkar jobba ideellt längre, och vad är människan intresserad av? Kulturella grejer? Nej! Inget teaterintresse i Mora. Får det kosta något? Nej! Gratis? Kanske!

Operalokal finns i Vattnäs! Teaterlokal borde vara möjligt att fixa på MORA PARKEN, men det fordras ju att det finns goda sittplatser, men det borde gå att ordna. Cirkusen bygger ju ca 1000 sittplatser på ett par timmar.

Det blir intressant att följa ”Planprogrammet” med 2 STORA VÄGAR, som behöver breddas på ömse sidor om området!”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Syftet med att använda gamla Strandens skolområde som evenemangsområde är dels att förstärka Moras kulturstråk, men också att underlätta transporten av deltagare och besökare från målområdet till mässområdet i samband med Vasaloppets olika evenemang.

Den nya kulturbyggnaden föreslås kunna användas som ett komplement till Rosa huset. Kulturbyggnaden föreslås kunna rymma en- eller två scener med sittplatser för till exempel dans och teater. Förslagsvis skulle kulturbyggnaden också kunna rymma cafe-, och kulturverksamheter, exempelvis konstgalleri. Det nya evenemangsområdet föreslås kunna kombinera Vasaloppets behov av ledig yta och möjligheter för parkmiljöer.

Större evenemang som skulle kunna hållas på gamla Strandens skolområde kan till exempel vara Vasaloppsmässan, festivaler, marknader och cirkus. Spontana aktiviteter skulle istället kunna handla om skateboard, parkour och basket eller musik och dans.

Frågan om bostäder på gamla Strandens skolområde har diskuterats men betydelsen av området för till exempel Vasaloppet är så stort att det inte är en möjlig kombination.

S.8

”Tack för brev och ”Planprogrammet för Strandenområdet”.

Om man börjar med att läsa ”Sammanfattningen” så förstår man svårigheten med att kunna göra ett attraktivt område för allmänheten. Där står att gamla skoltomten bör förbli obebyggd för att Vasaloppet ska få plats med Mäss- och Restaurangtält, då det inte finns någon alternativ plats inom Tätorten?? Man, baxnar!! Det finns plats på TINGSNÄS, som egentligen är mera lättåtkomligt för besökare, under Vasaloppsdagarna, då man måste ta sig över spåret, genom staketet!!!

Man läser vidare, att skolgården ska utformas med hårdgjorda ytor (asfalt- och stenbeläggning) och ska då kunna användas vid större evenemang/torg etc. Cirkus, marknad, torghandel och tivoli måste ju ha markytor, där tälten kan förankras i marken, så att de vid hårda vindar inte lättar. Att hoppas på några andra större evenemang ska man nog inte göra. Trafikmässigt blir det för jobbigt att ta sig till området. Det är besvärligt redan nu, men man har ju egentligen ingen anledning att i 50 av året 52 veckor besöka en ”grusöken”, som eventuellt ska förvandlas till en ”asfalt/stenöken” för att Vasaloppet vill ha det så.

Ett bostadsbyggande är ju det enda vettiga på denna attraktiva och centrala plats. Marken kan ju inte vara infekterad. Det har ju varit en skolgård plus plats för ett pensionat och en Shellmack som väl låg utanför det aktuella området. Det är väll heller inte livsviktigt med en siktlinje till kyrkan från området. Finns den under Vasaloppet?

Gör något trivsamt på området, som Moraborna gärna vill besöka. Fina planteringar, vatten fontäner, sittplatser med sol- och regnskydd, minigolf, bouldbana. På sommaren en Majstång och en julgran i December. Låt det bli en snygg port till MORA CENTRUM och inte en sten/asfaltsöken i form av en tråkig ”Miniflygplats”.

Vad tror Ni Moras befolkning vill ha?

Får de vara med och bestämma eller blir det tjänstemän/kvinnor utan riktig förankring här i Mora?

Ps! Jag har inget emot Vasaloppet! Har hjälpt till tidigare i 15 år på sista telefonkontrollen.”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Tillgängligheten trafikmässigt till och från gamla Strandens skolområde borde inte vara ett problem även om området görs om till ett evenemangsområde. I dagsläget är området lätt tillgängligt både för tåg-, buss-, bil-, cykel- och gångtrafikanter, vilket inte föreslås förändras.

Det vore olämpligt att placera Vasaloppets mässområde på Tingsnäs av den anledningen att cirka 70 000 deltagare exklusive besökare då skulle behöva korsa banvallen för att ta sig från målområdet till skidlinämningen respektive mässområdet. Den befintliga lokaliseringen av mässområdet på gamla Strandens skolområde underlättar logistiken av deltagare och besökare mellan målområdet och mässan.

Den nya kulturbyggnaden på gamla Strandens skolområde föreslås kunna användas som ett komplement till Rosa huset. Kulturbyggnaden föreslås kunna rymma en- eller två scener med sittplatser för till exempel dans och teater. Den nya kulturbyggnaden föreslås även kunna fungera som ”skyltfönster” till Mora österifrån och som en ny målpunkt.

Den nya kulturbyggnaden skulle kunna rymma cafe-, och kulturverksamheter, exempelvis scener för dans och teater. Evenemangsområdet föreslås kunna kombinera Vasaloppets

behov av ledig yta och möjligheter för parkmiljöer. Under våren och sommaren skulle området kunna användas för utomhusaktiviteter (skateboard, parkour, basket eller musik och dans) och möbleras med mobila möbler och armaturer. Det skulle också kunna vara möjligt att ha en midsommarstång alternativt en julgran på området samt eventuellt minigolf.

Däremot är bostäder inte aktuellt på gamla Strandens skolområde dels på grund av att husen skulle blockera siktlinjerna mot Mora kyrka och klockstapeln men också ur buller synpunkt då området är omgivet av väg 70 och väg 45.

S.9 Vasaloppet

”Kommentarer till Planprogram för Strandenområdet

I avsnittet ”Analys” vill Vasaloppet förtydliga att Strandennområdet är avgörande ur ett logistiskt perspektiv för arrangemangen då ytans storlek är helt avgörande för att hantera det antal människor som både besöker mässan samt deltagare ur arrangemangen. Vasaloppets mäsas flyttades år 2014 från den gamla mässplatsen söder om järnvägen upp till Strandenområdet. Orsaken till denna flytt var delvis beroende på en befintlig vattenled som passerar genom det gamla mäsområdet. I.o.m. flytten upp till Strandenområdet med mässan har den logistiska lösningen för arrangemanget förbättrats betydligt. På Strandenområdet finns funktioner för förvaring av skidor, busslogistik och mäsas.

På sidorna 18 och 19 finns ett mindre tält inritat (grå färg) nordväst om mässtället, detta är felaktigt då det ej existerar. Ytterligare ska påpekas att bilden som är på sidan 18 ej är ett möjligt alternativ för Vasaloppet ur ett logistiskt perspektiv.

Mäsställets storlek är på båda bilderna för litet då den verkliga storleken är på ca 4.000 kvadratmeter.

Placeringen av framtida kulturbyggnad, se bild sidan 19, anser Vasaloppet vara en bra placering med tanke på hur trafikanter ska uppleva infarten till Mora samt funktioner och siktlinjer för Strandenområdet.

Den GC-väg som går i markplanet intill och längs efter riksväg 45 bör utgå och ersättas av endast en GC-väg i samma plan som, och i anslutning till evenemangsområdet. Detta för att bibehålla utsikten mot Saxviken för GC-trafikanter samtidigt som man får närkontakt med evenemangsområdet. Förslaget att göra en nedsänkt GC-väg inne i området för att nå GC-tunneln motverkar dessa positiva effekter samtidigt som GC-sträckningens ”huvudtrafiknyttjande” tvingas till en onödig höjdnivåförändring på 3-4 meter.

Däremot bör GC-förbindelsen via GC-tunneln mot Resecentrum bibehållas i riktning västerut mot centrala Mora, sannolikt är det en mycket liten trafikantgrupp som har behov av en GC-förbindelse till och från GC-tunneln i östlig riktning. Föreslagen trappa från GC-tunneln upp mot evenemangsområdet bör bibehållas i föreslaget läge.

Ytterligare en vinst med att ändra GC-vägens föreslagna sträckning inne på Strandenområdet är att yta sparas för evenemangsområdet.

På sidan 27 under stycket ”Parkering” anges att en parkering föreslås på den norra delen av planområdet mot Älvgatan. Detta är felaktigt då denna parkering ska vara på den föreslagna så kallade ”vändplatsen”.

På sidan 34 skrivs att diskussioner bör inledas för utformning av Vasaloppetsmålet. Vi anser att denna diskussion bör inledas snarast möjligt för att utformningen av det framtida målområdet ska vara klart inför Vasaloppets 100 år jubileum år 2022. Vid utformningen av målområdet ser vi att planprogrammets område med fördel kan utökas från Klockstapeln fram till målportalen och Gustav Vasa-statyn för att få en helhet.

Vasaloppets arrangemang har ett stort hållbart värde för Mora som samhälle. Ur den sociala aspekten är arrangemangen en motor för motion och hälsa i Sverige. Den ekonomiska hållbarheten för Mora är bekräftad vid flera mätningar. Avseende ekologi ser vi att för en framtida infrastruktur på Strandenområdet bör investeringar i fjärrvärmeske ske för de evenemang som har behov.”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Det mindre grå tältet som är inritat på sidorna 20 och 21 i planprogrammet gestaltar den skidinlämning som Vasaloppet har på platsen i samband med Vinterveckan. Gestaltningen av skidinlämningen ändras i planprogrammet, från det mindre grå tältet till en kvadrat i samma storlek.

Det första alternativet som presenteras i analysen på sidan 20, med en kulturbyggnad väster om Rosa huset är inte aktuellt. Analysen visar en alternativ lokalisering av kulturbyggnaden som inte har arbetats vidare med i planprogrammet. Oklart hur en kulturbyggnad väster om Rosa huset skulle kunna försvåra logistiken i samband med Vasaloppets olika evenemang. Planprogrammets ”Analys” förtydligas med en mening på sidan 20, om att *placeringen av en kulturbyggnad väster om Rosa huset inte är aktuellt.*

Illustrationerna på sidan 20 och 21 visar den uppskattade storleken av mässtälten. Storleken på det större grå tältet är de mått som framkommit tidigare i diskussionen med Vasaloppet angående planprogrammet för Strandenområdet. Planprogrammet kompletteras med en förklarande mening på sidan 20 och 21, om att *måtten på mässtälten är uppskattade i illustrationerna och utgår från de mått som framkommit tidigare i diskussionen med Vasaloppet.* Efterföljande detaljplan ska beakta aktuell storlek på mässtältet.

Meningen på sidan 27 i planprogrammet, om att en parkering föreslås på den norra delen av planområdet mot Älvgatan har tagits bort. Planprogrammet kommer ändras redaktionellt utifrån Vasaloppets yttrande.

Slutligen har vi på förvaltningen valt att behålla föreslagna gång- och cykelvägar som gestaltas i planprogrammet. Diskussioner med Vasaloppet om utformningen av Strandenområdet, kommer att inledas vid efterföljande detaljplanering av gamla Strandens skolområde.

S.10 Telia Sonera

”Planprogram för Strandenområdet i Mora kommun, Dalarnas län

Se bifogad kartbild

TeliaSonera Skanova Access AB (Skanova) har tagit del av samråd för detaljplan enligt ovan, och låter framför följande:

Skanova har mörklagda kablar i området och önskar behålla befintligt nät som passerar i området enligt.

Om undanflyttningsåtgärder krävs förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den. **För övrigt har vi inget att erinra.**

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i det nya planarbetet, det vill säga när planarbetet påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess. ”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Om telefonledningar behöver flyttas med anledning av nybyggnation, ska exploatören bekosta flytten. Vi beaktar frågan i efterföljande detaljplaneskede.

S.11 Hyresgästföreningen

”Samråd om planprogram för Strandenområdet

Vi inom hyresgästföreningen Siljansbygden vill börja med att tacka för att ha blivit inbjudna till detta samråd.

Vi har inom föreningen bildat en arbetsgrupp som under en tid analyserat, diskuterat och dragit följande slutsatser.

Vi är överens om att område inte lämpar sig för bostäder eller hotell, då området ligger mellan två hårt trafikerade vägar (E45 och RV70). Området är däremot viktigt för Mora som skyltfönster, då det ligger vid den största infartensvägen till kommunens centrum.

Önskvärt från vår sida att Vasaloppet får en permanent lösning för sin aktiviteter. Att årligen sätta upp tält och däremellan ha en stor oanvänd grusyta är ur estetisk synpunkt inte alls att föredra. (Det har föreslagits öppna ytor för spontanidrott mellan Vasaloppets aktiviteter, men vi menar att dessa öppna ytor redan erbjuds på Prästholmen och att en konkurrenssituation områdena emellan inte skulle gynna något av områdena.)

En permanent lösning skulle kunna vara en stor flexibel mässhall med öppna ytor och vikbara mellanväggar. Denna hall skulle under tid då den inte används av Vasaloppet, kunna tjäna som konsthall, innebandyhall för ungdomscuper, loppmarknad, danspalats eller andra evenemang som kräver en stor och öppen golvyta.

Vidare ser vi ett behov i Mora för en scen för teater och dansföreställningar, Ett auditorium av detta slag skulle kunna användas för att locka stora kongresser till lilla Mora. Läget är utmärkt då även Kulturskolan Miranda skulle kunna ha nytta av en sådan scen. Kanske skulle även Kommunfullmäktige i Mora äntligen ha en egen lokal att fungera i.

Parkeringsmöjligheter skulle kunna erbjudas i 2-3 våningar högt och öppet p-hus ”inklämt” mitt på området. I detta p-hus skulle man under vasaloppsveckorna kunna lägga snö på våningsplanen och spåra för vallateter eller prova-på-aktiviteter.

En ”säker” gångtunnel under E45:an mot Saxvikenhället, har föreslagits i planprogrammet och vi delar den visionen fullt ut. Fler parkeringsplatser skulle kunna byggas på området söder om E45:an samt platser för Vasaloppets skyttelbussar.

I det nordöstra hörnet av Strandenområdet föreslår vi att bilburen ungdom får lokaler att meka och husera i, då det inom kommunen saknas aktiviteter för denna bortglömda och sällan missförstådda grupp. Dessa lokaler blir en förlängning och utvidgning av Rosa huset.

Vad gäller områdets framtida utseende, skulle vi inom föreningen gärna se ett tättbebyggt område av småstadskaraktär med mycket grönska och små öppna ytor mellan bebyggelsen. Gärna också ett torg som möjliggör torghandel.

Vi har förstått att det finns möjlighet att införliva centrumkyrkans nuvarande tomt i området om nya ändamålsenliga lokaler för centrumkyrkan byggs på det nya området. Detta ser vi som önskvärt då detta skulle betyda att en bättre logistik skulle möjliggöras till och från Vasaloppets mässområde.

Vi föreslår också att man förbättrar markytan runt Gustav Vasastatyn, så att Mora slipper långa återställningstider runt Vasaloppet.

Vi ser inga problem med att upplåta mycket av projekteringen och nybyggnation till privata intressen, men med en av kommunen fastställd mall för hållbarhet och miljökrav. Vi ser gärna satsningar på förnybar energi samt att det mesta som byggs är återvinningsbart.

Vad vi har förstått finns det mycket ”skräp” i marken på området. Vi tycker att det är bäst att börja med att sanera marken en gång för alla, innan ett första spadtag tas för nybyggnation.”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Förvaltningen instämmer i att området inte bör byggas med bostäder eller hotell, dels på grund av att husen skulle blockera siktlinjerna mot kyrkan och klockstapeln men också ur buller synpunkt då området är omgivet av väg 70 och väg 45. Därför är det inte heller lämpligt med ett tättbebyggt område av småstadskaraktär på gamla Strandens skolområde.

Gamla Strandens skolområde är bland det första som besökare österifrån ser när de kommer till Mora. Parkeringshus på området skulle innebära att besökaren möts av ett Mora där bilen är prioriterad, medan bilden av det ”aktiva Mora” hamnar i skymundan. Idén om att erbjuda Vasaloppet att använda parkeringshuset som snöupplag är god, men det skulle också innebära att trafiksituationen i Mora försvåras. Under Vasaloppets vintervecka råder det i dagsläget brist på parkeringsplatser. I planprogrammet föreslår förvaltningen att det ska upplåtas mark för parkeringsplatser längs med Prostgatan i en vändplats som ska kunna användas av Vasaloppet.

Mora kommun har en ambition om att samla hallar för sportaktiviteter på Prästholmen. En flexibel mässhall på Strandens skolområde skulle riskera att konkurrera med de ambitioner som finns om att använda Prästholmen som ett friluft-/idrottsområde. Den nya kulturbyggnaden öster om Rosa huset föreslås kunna rymma bland annat scener för dans och teater.

Prästholmen erbjuder anläggningar för bland annat fotboll, friidrott och skateboard. I planprogrammet föreslår förvaltningen att gamla Strandens skolområde istället skulle kunna erbjuda aktiviteter som exempelvis dans, teater och parkour för att inte konkurrera med Prästholmen.

Området runt Gustav Vasastatyn föreslås iordningsställas med hårdgjorda ytor, exempelvis marksten. Gustav Vasastatyn föreslås även beläggas för att betona och lyfta fram det som är intressant med statyn, exempelvis färgen och formen. Statyn kan då få en ”värdigare” utformning och omges med en tydligare parkkänsla med exempelvis parksoffor. Området runt Gustav Vasastatyn kan då bli en ny mötesplats i centrala Mora.

I samband med en detaljplaneläggning av gamla Strandens skolområde ska en kvantitativ riskanalys genomföras. Utifrån analysen kommer fysiska byggnadstekniska skyddsåtgärder säkras för att minimera risken av störningar från väg 70 och väg 45, som är rekommenderade leder för farligt gods.

S.12 SRF Ovansiljan

”SRF Ovansiljan har tagit del av samrådshandlingarna rörande rubricerade ärende vad gäller vision, syfte, genomförandet av området som en framtida urban evenemangsplats med byggnader, torgytor, öppna platser, korsningar gång- och cykelvägar, gång- och cykeltunnel, olika typer av stråk för både bil-, gång- och cykeltrafik, belysningspunkter m.m.

SRF Ovansiljan vill i samband härmed betona vikten av att både stråk och byggnader utformas så att de blir tillgängliga och åtkomliga för alla, även synhandikappade, i enlighet med SRF:s dokument ”Så här vill vi ha det” som grundar sig på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar.”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Förvaltningen tackar för synpunkterna. Dessa frågor är viktiga att beakta vid utformning av yttre och inre miljöer.

S.13 Mora hembygdslag

”Planprogram för Strandenområdet,

Mora Hembygdslag har för yttrande fått ett förslag till planprogram för Strandenområdet i Mora. DNR MK BN 2015/0007

Syftet med planprogrammet är att utreda förutsättningarna för att skapa en offentlig plats med möjlighet för större evenemang och spontana aktiviteter exempelvis skateboard, parkour eller dans. Planprogrammet visar förslag på hur det gamla skolområdet blir en attraktiv mötesplats både vid evenemang men också i vardagslivet.

Området föreslås rymma en byggerätt för en ny kulturbyggnad öster om Rosa huset och en flexibel torgyta med möjligheter för exempelvis festivaler och konserter. Området runt målområdet föreslås få en enhetlig utformning för att skapa en tydlig platsbildning som ska tåla det slitage som Vasaloppets olika evenemang innebär. Gustav Vasa- statyn och målområdet är betydelsefulla i utformningen av Strandenområdet. Planprogrammet visar också förslag på en ny trafiklösning för gång-, cykel-, buss- och biltrafik i anslutning till Strandenområdet.

Planprogrammet ska ligga till grund för framtida detaljplaner och exploatering av området.

Hembygdslagets yttrande:

Entrén till centrala Mora

För att Vasaloppet ska få plats med sitt mässtält av den omfattning det har idag så torde den stora ytan inte kunna ”läsas” av andra fasta anordningar och byggnationer. På lång sikt vet vi inte om behovet av yta är detsamma. För att förhindra det ”kala” intryck man idag får vid ankomsten till centrala Mora bör man som förslaget säger plantera träd och annan grönska utmed Vasagatan. Entrén till Mora på Vasagatan och till ”kulturstråket” som börjar vid Prostagården/Vasaloppsmålet och västerut måste ha ett värdigt utseende. En kulturbyggnad öster om Rosa huset enligt förslaget kan även det naturligtvis skapa en visuell ”mur” mot det stora ”tomma” området. Ett landmärke för Mora i rätt utförande kanske, första mötet med centrala Mora.

Området kring Gustav Vasa-statyn

En av Moras största turistattraktioner genom tiderna, Vasastatyn, har från att ha varit en mötesplats med grönska, häckar, träd och parksoffor blivit en kal ganska trist och intetsägande plats. Moras förmodligen mest fotograferade område. Slitaget är hårt på området vid de olika loppen med målgången alldeles intill statyn. Platsen måste få en värdigare utformning. Sommartid borde det vara fullt genomförbart med portabla planteringar och parksoffor. Återskapa en liten fin mötesplats som tidigare fanns på platsen.

Ett annat förslag är att låta statyn få en väl avvägd belysning. Entrén till Mora skulle få ett lyft med en fin belysning av statyn som det en gång var. Nu ”finns inte” statyn när mörkret fallit på. Armaturen kan sättas i marken så att den inte blir i vägen för läktare och annat vid tävlingarna.”

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Gamla Strandens skolområde föreslås möbleras med mobila möbler och armaturer för att underlätta iordningställandet av området inför och efter Vasaloppets olika evenemang. Planprogrammet visar förslag på trädplanteringar och annan grönska längs med Älvgatan och Vasagatan för att undvika att området får ett kallt intryck. Längs Strandgatan/Vasagatan föreslås lindar eller andra större träd och längs med Älvagatan föreslås tall som anknyter till det äldre tallbeståndet ut med älvstranden.

Den nya kulturbyggnaden föreslås ligga öster om Rosa huset längs med korsningen Älvgatan/Vasagatan och torde inte vara i vägen för Vasaloppets mässområde. Kulturbyggnaden föreslås hålla en hög arkitektonisk kvalitet med ett samtid uttryck för att inte konkurrera med befintlig bebyggelse på området. Den nya kulturbyggnaden bör kunna fungera som ett ”skyltfönster” och landmärke i Mora från öster samt dela siktlinje med Mora kyrka.

Området runt Gustav Vasastatyn föreslås iordningsställas med hårdgjorda ytor och belysas för att betona och lyfta fram det som är intressant med statyn. Statyn får då en värdigare utformning med en tydlig parkkänsla med till exempel parksoffor. Området runt Gustav Vasastatyn kan komma att bli en ny mötesplats i centrala Mora.

Ställningstagande

Efter samrådet har följande ändringar gjorts i planprogrammet:

- förtydligande angående att gestaltningen av den nya kulturbyggnaden ska utföras på ett sådant sätt den inte konkurrerar med Mora kyrka.
- mening om att en kvantitativ riskanalys ska genomföras om en framtida detaljplan redovisar en byggrätt i aktuellt läge.
- en lokaliseringsskarta på sidan 13 med bland annat gatunamn och kulturhistoriskt betydelsefulla byggnader utmarkerade.
- mening på sidan 39, om att hantering av eventuell förorenad mark ska beaktas vidare i efterföljande detaljplan.
- mening på sidan 39, om att vidare undersökningar av fyllnadsmassorna på området ska genomföras i samband med efterföljande detaljplaneläggning.
- ett stycke om att dagvattenledningarna i området ska ses över för att säkerställa det befintliga dagvattennätet.
- mening på sidan 26, om att de hårdgjorda ytorna föreslås bestå av någon form av marksten.
- gestaltningen av skidinlämningen ändras i planprogrammet, från det mindre grå tältet till en ruta i samma storlek.
- förtydligande om att placeringen av en kulturbyggnad väster om Rosa huset inte är aktuellt.
- mening på sidan 18 och 19, om att måtten på mässtälten är uppskattade i illustrationerna och utgår från de mått som framkommit tidigare i diskussionen med Vasaloppet.
- meningen på sidan 27 i planprogrammet, om att en parkering föreslås på den norra delen av planområdet mot Älvgatan har tagits bort.

Slutsatser

Remisshandlingen av planförslaget har inneburit att viktiga synpunkter kommit in till kommunen.

Förslag till beslut

- Samrådsredogörelsen tas som byggnadsnämndens egen.
- Planprogrammet godkänns
- Kommunstyrelsen rekommenderas godkänna planprogrammet.
- Kommunstyrelsen rekommenderas uppdra åt Stadsbyggnadsförvaltningen att påbörja detaljplaneläggningen av gamla Strandens skolområde.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att ge Tekniska förvaltningen i uppdrag att lägga upp ett exploateringsuppdrag för Strandenområdet.

Detaljplanen föreslås avgränsas till den gamla skoltomten och området i direkt anslutning till Centrumkyrkan. På Trafikverkets begäran kommer detaljplanen inte att omfatta väg 70 och väg 45 eller den föreslagna cirkulationsplatsen. Detaljplanen föreslås däremot omfatta den föreslagna gång- och cykeltunneln och gång- och cykelvägen samt vändplanen med parkeringar längs med Prostgatan.

Behov av miljöbedömning

Behovsbedömning har inte upprättats i planprogrammet utan ska genomföras i detaljplanearbetet.

Namnlista

När Byggnadsnämnden har godkänt handlingarna skickas samrådsredogörelsen till samtliga kända som har haft synpunkter på planprogrammet.

Medverkande tjänstemän

Samrådsredogörelsen har upprättats av planarkitekt Erika Svensson i samarbete med planchef Håkan Persson.

Stadsbyggnadsförvaltningen Mora Orsa

Erika Svensson
Planarkitekt

Håkan Persson
Planchef